

REKABET KURUMU

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2011-2-379 (Önaraştırma)
Karar Sayısı : 11-60/1555-550
Karar Tarihi : 07.12.2011

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI
Üyeler : Doç. Dr. Mustafa ATEŞ, İsmail Hakkı KARAKELLE,
Doç. Dr. Cevdet İlhan GÜNAY, Dr. Murat ÇETİNKAYA,
Reşit GÜRPINAR, Prof. Dr. Metin TOPRAK

B. RAPORTÖRLER : Evrim Özgül KAZAK, Can SARIÇİÇEK

C. BAŞVURUDA BULUNAN

- İstanbul İnternet Kafeciler Esnaf Odası
Temsilcileri: Av. Sefa KARCIOĞLU, Av. Nazan KARCIOĞLU,
Av. Sedat KOCA
Vatan Cad. No:6 Avrasya İş Merkezi Kat:3 Daire:10-11
Çağlayan Kağıthane/İstanbul

D. HAKKINDA İNCELEME

YAPILANLAR : - Microsoft Bilgisayar Yazılım Hizmetleri Ltd. Şti.
Bellevue Residence Levent Mah. Aydın Sok. No:7
34340 Levent/İstanbul
- İstanbul İnternet Kafeciler Esnaf Odası
Osmanağa Mah. Halit Ağa Cad. Şemsitap Sok. No:8/1
34800 Kadıköy/İstanbul
- Ankara İnternet Kafeciler Esnaf Odası
Ziya Gökalp Cad. No:25 Kızılay Çankaya/Ankara

E. DOSYA KONUSU: İnternet kafelere yönelik olarak hazırlanan "3+ Projesi"
kapsamında 4054 sayılı Kanun'un ihlal edildiği iddiası.

F. İDDİALARIN ÖZETİ: Başvuruda özetle;

- 3+ internet kafe projesinin, internet kafeciler odaları öncülüğünde başlatıldığı, Microsoft Bilgisayar Yazılım Hizmetleri Ltd. Şti. (Microsoft)'nin bu kampanyaya sadece destek verdiği, ancak gerçekte kampanyanın Microsoft'un talimatıyla Türkiye'de yeni ürün satmak için başlatıldığı ve odaların yöneticilerinin bundan menfaat sağladığı,
- Odalara kurulum işlemi başına 5 ABD Doları ödeneceğinin belirtildiği, bu şekilde tamamen oda yönetimi tarafından kontrol edilen şirketlere çok ciddi gelirler sağlandığı,
- Microsoft'un kurulum yapmak istemesinin asıl nedeninin güvenli kurulum olmadığı, bu ürünlerin çok büyük bir rahatlıkla internet kafeciler tarafından kurulabileceği,
- İnternet kafelere satılan ürünlerin birbirine bağlı olarak satıldığı ve bunun kampanyada zorunlu hale getirildiği, Microsoft'un başka ülkelerde de internet kafeler için benzer kampanyalar yaptığı, ancak bu kampanya ürünlerinin ayrı ayrı satıldığı,

11-60/1555-550

- 50
- Kampanya ürünlerinin, Endonezya'da 56, Türkiye'de 100 ABD Doları'na satıldığı, ülkeler arasında fiyat farklılıklarının olabileceği, ancak bu kadar farklı fiyat verilmesinin hem fahiş fiyat hem de ayrımcılık olduğu,
  - Microsoft'un telif hukukunda yeri olmayan bir kiralama ücreti aldığı, bu ücretin, internet kafecilerin bu programı üçüncü kişilere kullandırmaları karşılığında talep edildiği, oysa internet kafecilerin söz konusu ürünü zaten ticari olarak kullandırmak için satın aldıkları,
  - Microsoft'un internet kafecilerle yaptığı anlaşmalarla kiralama haklarını kısıtladığı, daha sonra ise kiralama hakkı olduğu iddia edilen yeni bir ürün sattığı, diğer bir ifadeyle Microsoft'un internet kafelere sözleşme ile kiralama haklarının olmadığı yönünde bir sözleşme imzalattıktan sonra bu kez kiralama için ürün sattığı,
- 60
- Microsoft tarafından kiralama hakkı adı altında satılan ürünün gerçekte yeni ve bambaşka bir ürün olduğu ve RENTAL adı altında satıldığı, bu ürünlerden birinin örneğin, Windows Vista Business kullanma hakkı olduğu, dolayısıyla kiralama adı altına Business Vista satıldığı,
  - Microsoft'un ilgili kampanyadan önce de internet kafeciler için birtakım kampanyalar yaptığı, Home Edition ve Windows XP'yi internet kafelere özel olarak sattığı, bu kampanyalar ile yüzlerce internet kafenin lisanslı ürünleri aldığı ve kullanmaya başladığı, 3+ projesi kapsamında yapılan tanıtımlarda Home Edition ürünlerinin ticari kullanıma uygun ürünler olmadığına beyan edildiği, böylelikle ellerinde lisanslı ürünler olsa dahi, internet kafecilerin 3+ kampanyasında satılan ürünleri almak zorunda oldukları izleniminin ortaya çıktığı,
- 70
- 3+ kampanyası kapsamında satışa sunulan ürünlerin, internet kafecilerin ihtiyacı kadar değil, bilgisayarlarının tamamı için satıldığı, böylelikle Microsoft'un daha fazla ürün sattığı ve haksız kazanç sağladığı,
  - Microsoft'un istediği internet kafelere ait tüm bilgilerin, odalar tarafından sunulduğu,
  - 3+ internet kafe projesi kapsamında ürün satışı yapacak satıcıların Microsoft tarafından bilinçli olarak azaltıldığı,
  - Bu proje kapsamındaki ürünlerin satışının, özel bir teknik ya da yetenek gerektirmediği, Microsoft'un 3000'den fazla çözüm ortağı (Microsoft Gold Partner ve Silver Partner'ların toplam sayısı) tarafından satılmasının mümkün olduğu,
- 80
- bununla birlikte, kampanya kapsamında ürün satacak firmaların sayısının azaltılması için çözüm ortaklarının kurulum işlemini de yapmalarının gerektiği, bu nedenle kurulum yapacak ekip için iki adet yazılım envanter yönetimi (YEY) uzmanının bulunması koşulunun getirildiği ve satıcı sayısının 13'e kadar indirildiği, ancak kampanya kapsamında ürün satılması ya da kurulması için YEY uzmanına gerek olmadığı,
  - İstanbul İnternet Kafeciler Odası ve Ankara İnternet Kafeciler Odası'na ait şirketlerin bu şartları taşımadığı halde satıcı listesine eklendikleri ve bu şekilde satıcı sayısının 15'e çıktığı, odalara ait şirketlerde hiçbir zaman iki YEY uzmanının birden çalışmadığı,
- 90
- Microsoft'un, ürünlerin öncelikle oda şirketlerince satılmasını organize ettiği, odaların bu 13 şirketten daha önce internet kafecilere kampanya kapsamında ürün satışı yapacağını duyurduğu ve internet kafecilerden ürünleri 100 ABD Doları'ndan alacağı yönünde bir taahhüt aldığı

iddia edilmekte, Kurum kayıtlarına 10.08.2011 tarih ve 5824 sayı ile intikal eden ek başvuru dilekçesinde ise aynı iddialar tekrarlanmaktadır.

G. DOSYA EVRELERİ: Kurum kayıtlarına 28.07.2011 tarih, 5465 sayı ve 10.08.2011 tarih, 5824 sayı ile intikal eden başvuru üzerine hazırlanan 23.08.2011 tarih ve 2011-2-379/İİ-11-379.EÖK sayılı İlk İnceleme Raporu 14.09.2011 tarihli Kurul toplantısında görüşülerek, 11-47/1174-M sayı ile önaraştırma yapılmasına karar verilmiştir.

100 İlgili karar uyarınca yapılan inceleme üzerine hazırlanan 30.11.2011 tarih ve 2011-2-379/ÖA-11-379.EÖK sayılı Önaraştırma Raporu, 05.12.2011 tarih ve REK.0.16.00.00-110.02.02/679 sayılı Başkanlık Önergesi ile 11-60 sayılı Kurul toplantısında görüşülerek karara bağlanmıştır.

H. RAPORTÖRLERİN GÖRÜŞÜ: İlgili raporda; başvuru konusuna yönelik olarak 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi uyarınca soruşturma açılmasına gerek olmadığı görüşüne yer verilmiştir.

I. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

I.1. Taraflar

110 **I.1.1. İstanbul İnternet Kafeciler Odası (İİKO) ve Ankara İnternet Kafeciler Odası (AİKO)**

Esnaf odası niteliğinde kurulmuş olan İİKO İstanbul'da, AİKO Ankara'da faaliyet göstermektedir. Oda'lar; internet kafe işletmecilerinin mesleki anlamda yetkin kılınması, toplumsal sorumluluk bilincinin geliştirilmesi, meslekte güven ve istikrarın tesisi, sosyal, kültürel ve hukuki boyutlarda yardımlaşma ve dayanışmanın yaygınlaştırılması, hakların savunulmasında ve hizmet üretiminde örgütlü çalışma geleneğinin oluşturulması, internet kafelerin itimat edilen ve itibarlı kurumlar haline getirilmesi amaçlarına yönelik çalışmalarda bulunan bir meslek birliği niteliği taşımaktadır.

I.1.2. Microsoft

120 Microsoft Corporation (MS Corporation) hisselerinin %85'i halka açık bir şirket olup, %15'lik hissesine ise yönetim kurulu üyeleri ve yöneticileri sahiptir. Microsoft ürünlerinin lisansörü olan şirketlere, MS Corporation tarafından bölgeler verilmektedir. Türkiye'nin de içinde bulunduğu Avrupa, Ortadoğu ve Afrika (AOA, EMEA) bölgesinde MS ürünlerinin lisansörü ise Microsoft Ireland Operations Limited (MIOL)'dir. Microsoft Türkiye ise, ana hissedarı MS Corporation olan Türkiye kanunlarına göre kurulmuş bir şirkettir.

I.2. Değerlendirme

130 Başvuru konusunu özetle 3+ projesi kapsamında Microsoft tarafından 4054 sayılı Kanun'a aykırı eylemlerde bulunulduğu iddiası oluşturmaktadır. 3+ projesi, internet kafeler hakkındaki olumsuz algının düzeltilerek, bir standardın sağlanması ve internet kafe işletmecilerinin eğitilmesi amacıyla AİKO ve Microsoft arasında yapılan görüşmeler çerçevesinde hayata geçirilmiş bir projedir. Projeye ilk aşamalarda İİKO da katılmış, ancak Oda'daki yönetim değişikliklerinin akabinde destek verilmemeye başlanmıştır. Proje kapsamında, Microsoft'un işletim sistemi ve Office uygulama programları internet kafe işletmecilerine indirimli olarak satılmaktadır. Proje dahilinde Microsoft tarafından pazarlanan program, benzer amaçlarla diğer ülkelerde de satışı yapılan Microsoft I-Kafe programıdır. Satışa sunulan ürünler; Office Professional Plus 2010, Office Professional Plus 2010 kiralama hakkı ve Windows 7 Professional'dır. Projeye katılıp katılmama tamamen internet kafe işletmecilerinin tercihindedir.

140 4054 sayılı Kanun'un kapsamı, 2. maddesinde "... her türlü teşebbüsün aralarında yaptığı rekabeti engelleyici, bozucu ve kısıtlayıcı anlaşma, uygulama ve kararlar ile piyasaya hâkim olan teşebbüslerin bu hâkimiyetlerini kötüye kullanmaları ve rekabeti önemli ölçüde azaltacak birleşme ve devralma niteliğindeki her türlü hukuki işlem ve davranışlar, rekabetin korunmasına yönelik tedbir, tespit, düzenleme ve denetlemeye

11-60/1555-550

ilişkin işlemler” olarak tanımlanmıştır. Bu çerçevede, başvuru dilekçesinde yer alan ve özetle; projeye katılan oda üyelerinin özel bilgilerinin, Microsoft Türkiye ile paylaşılıp paylaşılmadığına, kiralama hakkının telif hukukundaki yerine ve proje kapsamında yapılan satışlardan belirli teşebbüslerin/gerçek kişilerin rant sağladığına ilişkin iddiaların 4054 sayılı Kanun kapsamında yer almadığı sonucuna ulaşılmıştır.

150 Microsoft’un işletim sistemi ile Office uygulama programlarının birlikte alınması zorunluluğunu getirdiği iddiasının ise rekabet hukuku literatüründe ürünlerin birlikte satılması yoluyla rekabetin engellenmesi/ortadan kaldırılması eylemleri bakımından incelenmesi mümkündür.

160 Dosya çerçevesinde, Microsoft’tan talep edilen bilgilere cevaben gönderilen yazılarda ise; 3+ projesi de dâhil olmak üzere hâlihazırda Microsoft’un, işletim sistemi, Office ürünleri ve her biri için kiralama haklarını distribütörlerine ayrı ayrı temin ettiği; distribütörler ve müşterilerinin her bir ürünü tek başına veya istedikleri miktarlarda satın alabilecekleri; 3+ projesi kapsamındaki ürünlerin fiyatlarının belirli olduğu, Microsoft’un, işletim sistemi ve Office ürünlerinin birlikte alınması halinde ayrıca bir indirim veya ürünlerin ayrı ayrı fiyatlarının toplamından daha düşük bir paket fiyatı vermediği ve uygulamadığı; Microsoft’un, distribütörlerini, işletim sistemi ve Office ürünlerini birlikte satmaları karşılığında ödüllendirmediği ifadelerine yer verilmiştir. Ayrıca, 3+ projesi kapsamında, tüm bilgisayarlar için bu ürünlerin alınması gibi bir yükümlülüğün bulunmadığı da belirtilmiştir. Dolayısıyla, 3+ projesi kapsamında sunulan ürünler internet kafe işletmecileri tarafından tek tek ve istenilen miktarlarda satın alınabilmektedir. Bu bilgiler ışığında, söz konusu iddialara yönelik olarak 4054 sayılı Kanun kapsamında herhangi bir işlem tesis edilmesine gerek olmadığı kanaatine varılmıştır.

170 Başvuruda yer verilen diğer bir iddia ise, 3+ projesi kapsamında satış yapabilecek satıcılarının sayısının Microsoft tarafından bilinçli olarak sınırlandırıldığıdır. Microsoft, Türkiye’de yazılım ürünlerinin dağıtımını doğrudan kendisi yapmamaktadır. Microsoft yazılımları Türkiye’de MIOL tarafından lisanslanmaktadır. MIOL, Microsoft yazılımını doğrudan veya dolaylı olarak sağlamaya yetkilidir. Türkiye’de ise yazılımların dağıtımını yetkili distribütörleri vasıtasıyla yapmaktadır.

Dosya mevcudu bilgilere göre, 3+ projesi kapsamında satış yapabilmek için;

- SAM (Software Asset Management) iş ortağı olmak,
- I-Kafe programı ile ilgili olarak Microsoft tarafından verilmiş olan iki adet teknik eğitime katılmış olmak

180 gerekmektedir. Dolayısıyla Microsoft I-Kafe programı kapsamında, yetkili distribütörler yazılım lisanslarını Microsoft SAM iş ortaklarına sağlamakta, onlar da internet kafelere dağıtmaktadır. SAM iş ortaklığı, Microsoft tarafından önceden duyurulan birtakım teknik kriterlerin sağlanması ile kazanılmaktadır.

190 Dosya mevcudu bilgilere göre, bu kriterlerin öngörülmesinin iki önemli nedeni bulunmaktadır. Bunlardan ilki, söz konusu kampanya kapsamında, lisanslama konusunda uzman ve programla ilgili eğitimlere de katılarak teknik bilgi sahibi olan firmaların çalışmasının istenilmesidir. SAM iş ortaklarının belirli yeterliliklere sahip teknik eleman bulundurma zorunluluğu bulunmaktadır. İkinci neden ise, 3+ projesi kapsamında sunulan uygun fiyatlı ürünlerin, programdan yararlanmaya hak sahibi olmayanlara satılmasını önlemektir. Bu nedenle, 3+ projesi kapsamında satış yapan firmaların internet kafelerin birtakım belgelerini kontrol etmeleri beklenmektedir. Dolayısıyla, Microsoft’un Office Professional Plus 2010 ve buna ilişkin kiralama hakkı ile Windows 7 Professional ürünlerinin indirimli satışı sadece belirli kriterlere sahip teşebbüsler tarafından yapılmaktadır. Aynı ürünlerin 3+ projesi dışındaki satışları ise hem bu seçilmiş dağıtıcılar hem de diğer dağıtıcılar tarafından yapılabilmektedir. Bilindiği üzere, üretim veya dağıtım

11-60/1555-550

zincirinin farklı seviyelerinde faaliyet gösteren iki ya da daha fazla teşebbüs arasında belirli mal veya hizmetlerin satımı amacıyla yapılan anlaşmaların, ilgili piyasalardaki olası rekabet karşıtı etkileri nedeniyle özenle tasarlanması gerekmekte birlikte, herhangi bir sağlayıcının, mal veya hizmetlerini sadece belirlenmiş kriterlere dayanarak seçtiği dağıtıcılarla satması mümkündür. Bu itibarla, iddia konusuna yönelik olarak 4054 sayılı Kanun kapsamında soruşturma açılmasına gerek olmadığı kanaatine ulaşılmıştır.

J. SONUÇ

- 200 Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre, dosya konusu iddialara yönelik olarak 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi uyarınca soruşturma açılmasına gerek olmadığına, şikayetin reddine OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.